

ความรู้ และทัศนคติเรื่อง โรคเอดส์ของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของจังหวัดพิษณุโลก

ปี 2534

นางฉวี ปิ่นประทีป

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

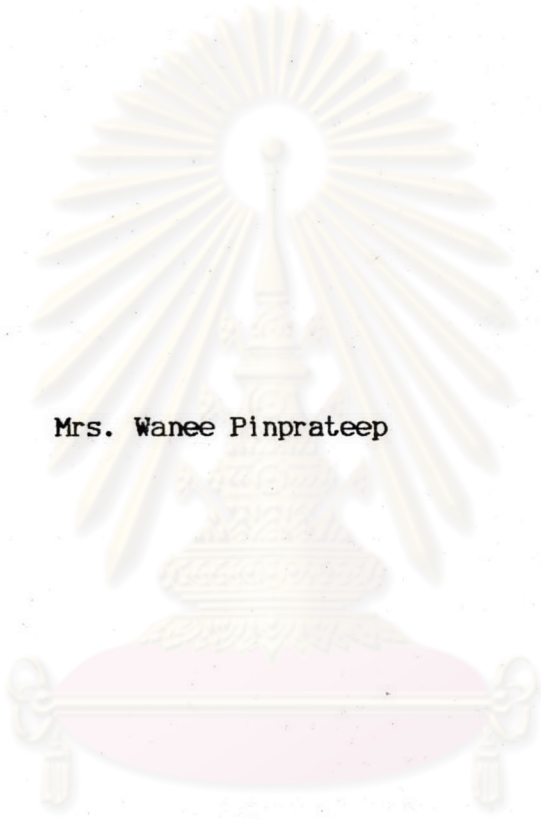
ISBN 974-581-369-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018552

117218844

KNOWLEDGE AND ATTITUDE TOWARDS AIDS
OF HIGH SCHOOL STUDENTS
IN PHITSANULOK PROVINCE 1991

Mrs. Wanee Pinprateep

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science
Department of Preventive and Social Medicine
Graduate School
Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-369-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความรู้และทัศนคติเรื่องโรคเอดส์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของจังหวัดพิษณุโลก ปี 2534

โดย

นางวณี ปิ่นประทีป

ภาควิชา

เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ไพรัช ตีสุตจิต

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ พรณรงค์ โชติวรณ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดี บัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ไพบูลย์ โล่ห์สุนทร)

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ไพรัช ตีสุตจิต)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์พรณรงค์ โชติวรณ)

..... กรรมการ

(นายแพทย์ ธรรมชิต ลิ้มปกาณจนารัตน์)

ฉวี ปิ่นประทีป : ความรู้และทัศนคติ เรื่องโรคเอดส์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายของจังหวัดพิษณุโลก ปี 2534 (KNOWLEDGE AND ATTITUDE
TOWARDS AIDS OF HIGH SCHOOL STUDENTS IN PHITSANULOK
PROVINCE 1991) อาจารย์ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์ นายแพทย์ไพรัช คีส์จิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์พรณรงค์ โชติวรรณ 127 หน้า
ISBN 974-581-369-9

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง มีวัตถุประสงค์
เพื่อศึกษาระดับความรู้ และทัศนคติเรื่องโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของ
จังหวัดพิษณุโลก ปี 2534 คัดเลือกตัวอย่างจากนักเรียนทุกโรงเรียน (6,616) ใช้เทคนิค
วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ คือสุ่มนักเรียนทุกๆ 5 คน จากทุกห้องทุกชั้นเรียน และทุก
โรงเรียน ได้จำนวนตัวอย่าง 1,200 คน คิดเป็น 18% ของนักเรียนทั้งหมด สืบรวจความรู้อัน
ทัศนคติ โดยใช้แบบสอบถามให้ตอบด้วยตนเอง ทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 20 ตุลาคม
2534 ถึง 20 ธันวาคม 2534

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ของนักเรียนอยู่ใน
ระดับปานกลางนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในเมือง และนอกเมืองมีความรู้ไม่แตกต่างกัน นักเรียน
แผนกวิทยาศาสตร์มีคะแนนความรู้ (ร้อยละ 74.8) สูงกว่านักเรียนแผนกศิลปศึกษา
(ร้อยละ 25.2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีความรู้
ไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีคะแนนการเรียนในระดับ 2.0-2.9 จะมีความรู้สูงกว่านักเรียน
กลุ่มอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ร้อยละ 12.3 มีประสบการณ์ทางเพศแล้วโดย
จัดตามเพศพบนักเรียนชายเคยแล้วร้อยละ 25.6 นักเรียนหญิงร้อยละ 1.7 นักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 5 เคยมีเพศสัมพันธ์สูงสุด (ร้อยละ 14.6)

นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์จากสื่อทางด้านโทรทัศน์สูงสุด (ร้อยละ
67.9) รองลงไปคือ วิทยุ (ร้อยละ 33.6) และหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 28.3) ด้านการจัด
กิจกรรมการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ในโรงเรียน ใช้การจัดบอร์ดให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์
ร้อยละ 94.6 และเอกสาร " 2 นาทีกับเอดส์ " ร้อยละ 38.1

การวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่องของทัศนคติพบว่า ร้อยละ 81.2 คิดว่าตนเองไม่มี
พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์

ภาควิชา เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
สาขาวิชา เวชศาสตร์ชุมชน
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

#C 345760 : MAJOR COMMUNITY MEDICINE

KEY WORD : KNOWLEDGE / ATTITUDE / AIDS / HIGH SCHOOL STUDENTS

WANEE PINPRATEEP : KNOWLEDGE AND ATTITUDE TOWARDS AIDS OF HIGH SCHOOL STUDENTS IN PHITSANULOK PROVINCE 1991. THESIS ADVISOR :

PROF. DR. PHAIRAJ DESUDCHIT, ASST. PROF. DR. PORNARONG CHOTIWAN, 127 PP. ISBN 974-581-369-9

This is a cross-sectional descriptive study of the knowledge and attitudes towards AIDS of high school students in Phitsanulok, 1991. The samples were selected from all high schools (6,616) in Phitsanulok province by a systematic random sampling technique. One in five of the students from every classroom were asked to cooperate in a self-administered questionnaire during October 20 till December 20, 1991. There were 1,200 responses or 18% of all students.

It was found that the students knowledge and attitudes on AIDS were fair. There was no difference in the knowledge between the urban and the rural students. Science students were better than the art students (average score 74.8% compared to 25.2% respectively, $p < 0.05$). There was also no difference between the knowledge of boys and girls. However, the students who achieved high grades in academic (grades 2.0-2.9) showed better knowledge in AIDS than any other groups ($p < 0.05$). When asked about sex experiences, 25.6% of boys and 1.7% of girls had ever had sexual intercourse (the average for both sexes was 12.3%). The Mathayom 5 students had the highest sex experiences (14.6%)

Television was the best medium of transmitting the AIDS knowledge to these students (67.9%) while radio and newspapers were the next (33.6%). The most frequent activity against AIDS in high school was displaying posters (94.6%). The "Two minutes against AIDS", a leaflet distributed by the Provincial Health Office, was observed by 38.1% of the students.

Concerning the attitudes towards AIDS, they thought they were not at high risk (81.2%)

ภาควิชา เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

สาขาวิชา เวชศาสตร์ชุมชน

ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ไพรัช ดีสุตจิต และผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์พรณรงค์ โชติวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือและตรวจแก้ไข เนื้อหาจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ นายแพทย์ ครรชิต ลิ้มปกาณจนารัตน์ ผู้อำนวยการฝ่ายไทย ศูนย์ความร่วมมือการวิจัยโรคเอดส์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการสอบ ป้องกันวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้อีกด้วย

ในด้านเตรียมการ การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์วัฒนา เต่าทอง จากศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ อาจารย์ สมรัตน์ เลิศมหาฤทธิ์ จากภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก เจ้าหน้าที่ในสำนักงานโรคและโรคเอดส์ ทุกท่าน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมด ในที่นี้ รวมทั้งกลุ่มนักเรียนทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม อนึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนส่วนหนึ่งจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก จึงขอขอบพระคุณ มา ณ ที่นี้ด้วย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณ ปีนประทีป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญ ตาราง.....	ญ
บทที่	
1	
บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
คำถามของการศึกษา.....	6
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
ข้อจำกัดของการศึกษา.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	8
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา.....	8
2	
วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
โรคเอดส์.....	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	32

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3	วิธีการดำเนินการศึกษา.....	33
	รูปแบบการศึกษา.....	33
	ประชากรที่ศึกษา.....	33
	วิธีการเลือกตัวอย่าง.....	33
	ขนาดตัวอย่าง.....	34
	ระยะเวลาดำเนินการศึกษา.....	37
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
	การจัดการเก็บข้อมูล.....	39
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
4	ผลการวิจัย.....	41
	หมวดที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน.....	42
	หมวดที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์.....	58
	หมวดที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติในเรื่องโรคเอดส์.....	68
5	อภิปรายผลการวิจัย สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	87
	อภิปรายผลการวิจัย.....	87
	สรุปผลการวิจัย.....	92
	ข้อเสนอแนะ.....	93
	รายการอ้างอิง.....	95

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก. สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	102
ภาคผนวก ข. แบบสอบถาม.....	106
ภาคผนวก ค. คู่มือการลงรหัส.....	114
ภาคผนวก ง. หนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม.....	124
ภาคผนวก จ. แผนที่จังหวัดพิษณุโลก.....	126
ประวัติผู้วิจัย.....	127

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ตารางแสดงจำนวนขนาดตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน..... 36
1.1	แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามโรงเรียน..... 42
1.2	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา.. 43
1.3	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามแผนกวิชาที่เรียน. 44
1.4	แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามเพศของนักเรียน..... 44
1.5	แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม แผนกวิชาและเพศ..... 45
1.6	แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุและเพศ..... 46
1.7	แสดงข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะต่างๆ.. 47
1.8	แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ การมีเพศสัมพันธ์ และกลุ่มโรงเรียน..... 53
1.9	แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์ การมีเพศสัมพันธ์และชั้นปีที่เรียน..... 54
1.10	แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์และแผนกวิชาที่เรียน..... 55
1.11	แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียน ที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ประสบการณ์ การมีเพศสัมพันธ์ และเพศ..... 56
1.12	แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียน ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่ม อายุของนักเรียน..... 57
2.1	ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบคำถามต่างๆ ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์..... 58
2.2	แสดงจำนวนและร้อยละของคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ จำแนกตามกลุ่มโรงเรียน..... 61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
2.3 แสดงจำนวนและร้อยละของคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ จำแนกตามชั้นปีที่เรียน.....	62
2.4 แสดงจำนวนและร้อยละของคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ จำแนกตามแผนกวิชาที่เรียน.....	63
2.5 แสดงจำนวนและร้อยละของคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ จำแนกตามเพศ.....	64
2.6 แสดงจำนวนและร้อยละของคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ จำแนกตามอายุของนักเรียน.....	65
2.7 แสดงจำนวนและร้อยละของคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์จำแนกตามคะแนน เฉลี่ยตลอดปีการศึกษา.....	66
2.8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความรู้เรื่องโรคเอดส์กับคะแนนเฉลี่ย ตลอดปีการศึกษาและคะแนนเฉลี่ยวิชาสุขศึกษา.....	67
3.1 แสดงจำนวนและร้อยละของทัศนคติในคำถาม "บางครั้งมีความกังวลใจว่า ตัวท่านจะเป็นโรคเอดส์" จำแนกตามกลุ่มโรงเรียน.....	68
3.2 แสดงจำนวนและร้อยละของทัศนคติในคำถาม "บางครั้งมีความกังวลใจว่า ตัวท่านจะเป็นโรคเอดส์" จำแนกตามชั้นปีที่เรียน.....	69
3.3 ตารางสรุปการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ กับทัศนคติในคำถาม "บางครั้งมีความกังวลใจว่าตัวท่านจะเป็นโรคเอดส์"	71
3.4 แสดงจำนวนและร้อยละของคำตอบในเรื่อง "พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเป็น โรคเอดส์" จำแนกตามกลุ่มโรงเรียน.....	72
3.5 แสดงจำนวนและร้อยละของคำตอบในเรื่อง "พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเป็น โรคเอดส์" จำแนกตามเพศ.....	73
3.6 ตารางสรุปการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆกับทัศนคติ ในเรื่อง พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์.....	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

- 3.7 แสดงจำนวนและร้อยละของทัศนคติในเรื่อง "ความต้องการที่จะตรวจเลือด เพื่อให้ทราบว่าตนเองติดเชื้อโรคเอดส์หรือไม่" จำแนกตามชั้นปี..... 75
- 3.8 แสดงจำนวนและร้อยละของทัศนคติในเรื่อง "ความต้องการที่จะตรวจเลือด เพื่อให้ทราบว่าตนเองติดเชื้อโรคเอดส์หรือไม่" จำแนกตามเพศ..... 76
- 3.9 ตารางสรุปการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ กับทัศนคติในเรื่อง "ตัวท่านเองมีความต้องการที่จะตรวจเลือดว่าติดเชื้อโรคเอดส์หรือไม่".... 78
- 3.10 แสดงจำนวนและร้อยละของทัศนคติในเรื่อง "ถ้าผลของการตรวจเลือดพบว่า ตัวนักเรียนติดเชื้อโรคเอดส์ นักเรียนต้องการให้ญาติทราบหรือไม่ " จำแนกตามชั้นปีที่เรียน..... 79
- 3.11 ตารางสรุปการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆกับ ทัศนคติในคำถาม "ถ้าพบว่าท่านติดเชื้อโรคเอดส์ ท่านต้องการให้ญาติและคนใกล้ชิดทราบหรือไม่"..... 81
- 3.12 แสดงจำนวนและร้อยละของทัศนคติในเรื่อง "ผู้ป่วยโรคเอดส์ควรจัดสถานที่ให้อยู่เฉพาะ เช่น ศูนย์ฟื้นฟูและบำบัดผู้ป่วยโรคเอดส์" จำแนกตามเพศ..... 82
- 3.13 ตารางสรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆกับ ทัศนคติในคำถาม "ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าผู้ป่วยโรคเอดส์การจัดสถานที่ให้อยู่เฉพาะ เช่น ศูนย์ฟื้นฟูและบำบัดผู้ป่วยโรคเอดส์"..... 84
- 3.14 แสดงจำนวนและร้อยละของทัศนคติ ในเรื่อง "ผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์ควรได้รับการเห็นใจ" จำแนกตามกลุ่มโรงเรียน..... 85
- 3.15 ตารางแสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความรู้เรื่อง โรคเอดส์กับทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ในเรื่องต่างๆ 83